

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egész évre. . . 6 korona.
 Igazán szén ára 6 fillér.

MEGJELENIK BETENKENT ÉRTÁZEN:
 pénteken és minden törvény-
 hatósági bizottsági közgyűlést
 követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐRÉGI ÉS KIADÓHATÁLYAL
 Városi könyvnyomda-vállalat
 Irodájában,

Idé küldendők a kéziratok és
 előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. — Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VALLALAT.

A szervezeti szabályzatról.

Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsági közgyűlése 1896-ban módosította a szervezeti szabályzatot és ezen módosítást a belügyminiszterium ugyanazon év november hó 21-ikén 104,620/III. sz. alatt leküldött rendeletével jóváhagyta.

Tíz év múlt el azóta, de már az első években arra a meggyőződésre juthatott minden elfogulatlan elme, hogy a szervezeti szabályzat módosítása a régi szervezeti szabályzaton alig változtatott valamit, míg másrészt az ugyanakkor történt fizetésrendezés igazságtalan volt, amennyiben a fizetések között semmiféle arányosság nem látunk. Az 1896-iki szervezeti szabályzat újra való módosításán kezdtek tehát a vezető férfiak oszokodni és néhány év múlva a közgyűlés el is határozta ezen szerencsétlen órában fogantatott szabályzat módosítását és arra bizottságot küldött ki.

A bizottság éveken át foglalkozott ezen szabályzat módosításával. Munkáját el is készítette, azaz kevés, de nagyon kevés változtatással kinyomatta a régit. A fizetések azonban méltányosabb nézőpontok szerint állapította meg, ámde a bizottság a szabályzatot elfogadta, ellenben a tervezett fizetésemelést szótöbbséggel leszavazta.

És azóta alszik ezen fontos ügy.

Hogy eddig pihent, azon nem csodálkozunk, mert elvégre is a letűnt politikai korszak nem volt alkalmas az ilyen munkára. Most azonban itt volna az ideje erről a szervezeti szabályzatról is gondolkozni. Vagyis elő kellene vonni a régi, illetve a most érvénybe levő szervezeti szabályzatot és alaposan hozzálatni annak módosításához. Ami jó van benne, az maradjon meg, de amit a tapasztalat — mint haszontalan tűnt fel, az töröltessek belőle.

Volt alkalmunk néhány város szervezeti szabályzatát tanulmányozni és moudhatjuk, hogy például a pozsonyit, vagy más nagyobb városét nyugodtan elfogadhatjuk a tárgyalás alapjául. Ami ott és azon helyeken bevált, bizonyára beválk nálunk is. Ne ragasszkodjunk a magunk munkájához, hanem nézzünk túl a város határára is és ami jó találunk, ne sajnáljuk javunkra alkalmazni.

A szervezeti szabályzat átdolgozásával kapcsolatban és egyidejűleg rendezni kell a fizetéseket is, valamint emelni kell a lakáspénzt és behozni a korpótlékol, mely igazságos főleg ott, ahol egyes tisztviselő egész életén keresztül egy hivatalban szolgál. Ezen fizetésrendezést, jobb javadalmazást megérdemli a tisztikar és rá is van utalva a folyton emelkedő drágaság miatt. Drágasági pótlékok mit sem érnek, ezek valóságos koldus fillérek, melyek sehogy sem egyeztethetők össze Debreczen sz. kir. város méltóságával és a tisztviselő tekintélyével. Ezen időről-időre adott segítség helyett végrevalahára rendezni

kell a tiszt fizetést legalább is annyira, hogy a tisztviselő állásukhoz képest tisztességesen megéljenek. Mert köztapasztalás szerint, akit az anyagi gondok gyötörnek, annak lassan-lassan elernyéd lelki rugókonysága, az étellel való küzdelem megbénítja munkaképességét, míg ellenben a tisztességesen javadalmazott tisztikar egész lelkét működése körének szenteli és derült kedélyvel végzi köteleseégeit.

És ha a fizetésrendezés kapcsolatban a szervezeti szabályzat munkálataival a közgyűlés színe elé kerül, ne találjunk ott elfogult elméket, akik arra az álláspontra helyezkednek, hogy a mostani javadalmazás elégséges és a város pénzviszonyai nem engedik meg a tiszt fizetések rendezését és méltányos emelkedését Erre a célra kell pénzt teremteni bárhonnan is és nagyon csodálkozunk, ha míg más kisebb, szegényebb, ugyszólván polgárai közköltőjére támaszkodó városok megtudták oldani ezen fontos kérdést, éppen Debreczen maradna szűkkeblű, az a Debreczen, mely elvégre is minden terhei mellett az ország egyik leggazdagabb városa.

Kérve kérjük azért városunk főispánját, egyéb gondjai között vegye figyelmébe és gondos szeretetébe a mi szervezeti szabályzatunknak és az ezzel kapcsolatosan megoldandó fizetésrendezés ügyét is. Tekintse meg igazságos elméjével, jó szívvel a tisztviselő helyzetét és tekintélyének súlyával hason old, hogy ez a régen húzózó ügy ne kerüljön le a napirndról, hanem tettekké mielőbb komoly tanácskozás tárgyává. Kormányunk, mely napról-napra jobban és jobban beigazolja azt, hogy sokat törődik a tisztviselő helyzetének javításával és időről időre igyekszik a köz- és társadalom emé becselelemének helyzetén segíteni, bizonyára helyben fogja hagyni közgyűlésünknek a fizetésrendezésre célzó határozatát.

A közköltő ezen fizetésrendezéssel valószínűleg emelkedni fog, ámde ez nem jöhet számításba akkor, midőn egy egész sereg tanult, munkás tisztviselő érdeke forog szőnyegen.

Az ipar és a pályaválasztás.

Nem lesz addig hatalmas állam Magyarországból, ami iparállammá nem lesz s nem lesz addig iparállammá, amíg meg nem becslük az iparost, amíg azt nem látjuk, hogy a felsőbb iparisoklók zufozva vannak annyira, hogy a kormány kénytelen lesz nem csak az eddigieket kibővíteni, hanem új, hatalmas palotákat építtetni az iparos-pályára tóduló, új szelleműl áthatott magyar ifjuságnak.

Vérünk, ez a becseletes, jó magyar vér elernyéd az évszázados politikában az örökös küzdelemben. Politikusi nemzet lett belőlünk, örökös szaválásra kárhoztatva, csekély kilátásával annak, hogy valaha önállóságra tehesünk szert.

Hogy a régi rendszer volt e ebben a tekintetben a hibás, vagy pedig a fajunkban keresük-e a hibát, annak taglalására most nem akarunk belebocsátkozni. Csak egyszerűen konstatáljuk a szomorú valóságot, hogy addig még nálunk vajmi kevés okos, helyes és fontos dolgot történt arra, hogy gazdasági életünket önállóan berendezhessük s ezen a révén önállóságra tévén szert, megvalósíthassuk legmesszebb menő álmainkat.

Szeptember eleje közeledik rohamosan, amikor újra körülbelől husz-huszonötödik magyar ifju hagyja ott az alsóbbrendű iskolákat s iratkozik be a felsőbb tanintézetekbe, hogy ott jövendő életére táplálékot szerezzen magának. Azt a szomorú tapasztalatot szerztük már évtizedek óta, hogy ilyenkor, amikor a pályaválasztás kérdése előtt áll a jövendő nemzedék, mindig az egyéni érdekek lépnek előtérbe és nem a köznek, nem az államnak az érdeke. A magyar szülő, ha vagyonosabb s kibir négy-öt esztendői iskoláztatást, jogásznak, orvosnövendéknek, bölcsésznek küldi a fiát; ha pedig nem jut magasabb iskolára, bedugja valami kis hivatalocskába s ezekből évről-évre ijeszto mértékben szaporítja a szellemi proletárok számát. Emellett azonban nagyon csekély kvóta jut a technikai s a magasabb értelemben vett iparos pályáknak.

Hja, mi még mindig a régi jó magyar világot éljük! Nálunk a mérnök még mindig földköstoló s az iparos még mindig nem párbájképes, holott a legutolsó dijnokooskával is kiállunk lovagias mérvözésre, ha véletlenül, vagy készakarva a tyukszemünkre lépett. Nálunk a becsületos kereskedőség, avagy maga a kereskedő is még mindig megvetett pudlsinger, az iparos még mindig nem jön művelt ember számba, ha véletlenül tisztaz annyit keres és szászor annyit használ is a hazának, mint az állami pénzen élősködő kis hivatalnok, vagy a csirkepörkösből tengődő, avagy a szövetkezettek révén uzorszkodó prókator.

A szülők — sajnos — még mindig nincsenek tisztában az iparos pálya, de különösen a magasabb értelemben vett iparos pálya értékével. Mert ha tisztában volnának vele, nem áldoznának nehéz ezreket arra, hogy gyermekük — elvégezvén az egyetemet — 26 — 28 éves korában a legjobb esetben fogalmazó gyakorlatoknál kezdje a pályafutását valameny miniszteriumban, vagy ösztöndíjas joggyakoroknak menjen a bírósághoz, holott félannyi költséggel ebben a korban már nemcsak díszére válhatnak a magyar iparnak, vagy kereskedésnek, hanem a legrosszabb esetben is háromszor annyi jövedelemre tehetne szert, mint a hivatalnokai pályán.

Igaz, hogy vannak egyesek, akik akár saját egyéni érdemek, akár pedig összeköttetéseik révén kívánják az általában és aránylag hamarosan felküzdi magukat; de ha meggondoljuk azt, hogyha az összeköttetésekkel bírók az ugynevezett iparos pályán érvényesítenék akár nagyobb tehetségeiket, akár összeköttetéseiket — milyen pozíciót foglalhatnának el s mennyit szolgálhatnának a hazának; akkor igazán kétségbe kell esnünk ennek az országnak a sorsa felett.

Nemrégiben — alig egypár hónapja csak — egy kis nemzeti felbuzdulás vett rajtunk erőt s valami szent áhitatban, aminőt többet ismer a magyar történelem, megfogadtuk, hogy pártoljuk a magyar ipart és egyességeidül a magyar ipart pártoljuk. E felbuzdulás óta — mint a statisztikai adatok bizonyítják — körülbelől hetvenöt millió koronával több magyar pénz ment ki külföldre ipartermékekért, mint az előző év hasonló időszakban.

A rosszkaratú laikus mosolyog az ilyen magyar iparpártolás fölött, a jóindulatu pedig megdöbben. Há csakugyan szalmaláng volt az egész akció?

Nem, nem volt az szalmaláng! Egyedül azt bizonyítja a külföldre vitt milliók szaporodása, hogy azt az egyre szaporodó szükségletet, amely az országban van, nem tudja az idő szerint kielégíteni a magyar ipar; vagyis — beszéljünk magyarul — hiába verjük mi a mellünket, nincs még magyar ipar!

Nincsenek még nálunk az összes szükségleti ágak kielégítésére szolgáló források; azért vándorolnak ki a magyar milliók külföldi s főleg osztrák gyárakok zseibe.

És nem is lesznek meg ezek a források addig, amíg így szeptember közeledtével egy kissé nem kezdenek gondolkozni a szülők, hogy gyermekeiket, iskolákat végzet fiaikat a magasabb iparos pályák felé terejlék!

De ez is csak egyelőre segítene a bajon.

Úgy kell ma már kezdetlő fogva nevelni az ifjabb nemzedéket, hogy ne gyűlöletet érezzen azok iránt a pályák iránt, hanem lelkesedéssel, ambícióval menjen neki annak az iparágak, amelyhez legtöbb kedvet, legtöbb hajlamot érez. Meg kell értetni a szülőknek, a tánároknak az ifjúsággal, hogy a hazának tesznek szolgálatot, ha a legjobb tanulók, a leghetőségesebb ifjak iparosokká lesznek.

Ha valamikor — maiaktól egészen eltűnő időben — azzal a jelmondattal nevelték az ifjúságot, hogy édes és tisztos dolog a hazáért meghalni, neveljük ma azzal, hogy nagyobb s nemesebb dolog a hazáért élni.

Mert csak egy lehet boldog Magyarországnak s csak így rendezkedetik be az önálló vámtéreltre.

Az illetőség.

— Almády Géza székesfővárosi tanácsnok javaslata. —

A közigazgatásnak legrendezetlenebb és a közönségre legzaklatóbb része az illetőségi ügy. Normális viszonyok mellett is hónapokig, sőt évekig tart egy polgár illetőségének a megállapítása. Ha azonban egy ellagott embernek az illetőségéről van szó, a hatóságok csak arra törekednek hogy az illetőt a másik község nyakába varrják, hogy így megszabaduljanak az ellagott szegény segítségétől. Ez az illetőségi eljárás gyakran a legnagyobb igazságtalanságok forrása. Konkrét eseteket tudunk, amikor az illetőségi kérdés megakadályozza a hatóságot abban, hogy segítsen azon a szegényen, aki igazán rászorul.

Az egyik menedékházban sílódik egy hetven éves öreg asszony, akinek a világon senkije sincsen. A szegény asszony a szegényháza akarta magát fölvetetni. Nem lehet, mert nincsen megállapítva az illetőség. Ötven éve van Budapesten, de az illetőségével nem törődött, amíg a kenyéret kétkéze munkájával megkereste. Amikor munkaképtelen lett s nem volt kenyere, jelentkezett a szegényekházában. Nem vették föl, mert nem tudta igazolni az illetőségét. Most már hat esztendője lőt-fut egyik hivatalból a másikba, de eredmény nélkül. Nem akad közység, amely magának fogadja a segítségre szorult öreg asszonyt.

Egy évig Budapesten élt család fontartója Budapesten meghalt. Felesége és leánya kereset nélkül maradt. Az asszony nagybeteg lett. Évekig feküdt tehetetlenül. A betegség elvitte mindenüket. Még a legszükségesebb fehérnemű is a zálogháza került. Csaknem minden hónapban kitétték a lakásából a beteg asszonyt, mert nem tudott fizetni Boldogok voltak, ha egy falat kenyér került valamelyik szomszéd jóságából. A házbeliok fordultak az előjáróságához, amely adott is néhány koronát rögtöni segítséget. De a családon segíteni nem tudott, mert a annak idején nem gondoskodott arról, hogy megszerezze a budapesti illetőségét.

Az illetőségi kérdéssel a legtöbb ember nem törődik. Amíg keresni tud, nincsen szüksége, azután pedig nem tudja megszerezni. Száz és száz munkaképtelen szegény vergődik Budapesten, akin maguk a hatóságok is szívesen segítenének, de nem tudnak, mert az illető nem tudja igazolni, hogy budapesti illetőségű.

Az idén léptették életbe az új szegényügyi szabályzatot, amely intenzívebben foglalkozik a szegények segítésével. Már a szabályzat tárgyalásakor fölvetették azt az eszmét, hogy külön szegényügyi illetőséget kellene megál-

lapitani. Erről azonban lemondta a szabályrendelet végrehajtása során napról-napra élesebben tűnik ki, hogy a szegényügy megoldásáról szó sem lehet, amíg az illetőségi kérdés nem rendezik.

Almády Géza tanácsos, a jótékonyági ügyosztály vezetője, nagy tudással, buzgósággal és igazán érző szívvvel fogott a szegényügy rendezéséhez. Az ő munkásságát is azonban lépten-nyomon megköti az illetőségi kérdés. A minap dolgozott ki javaslatot, hogy a munkaképtelen szegényeket a szomszédos községbe telepítsék. Most az illetőségi kérdést akarja rendezni. Az illetőségi ügyet törvény szabályozza s a törvény módosítására a közel jövőben nincsen kilátás. Almády tanácsos tehát a törvény keretén belül keresett megoldást s azt a javaslatot tette, hogy a törvényhatóság határozza el, hogy aki tíz évig állandóan Budapesten lakott, a fővárosban dolgozott, ha hatósági el-látásra szorul, megkaphassa mindazt, amihez a budapesti illetőségének joga van. Az illetőségi ellátást csak az illetőnek ellátása után fogadatosítsák s ha nem sikerül az illetőség megállapítása, a főváros fogadja el budapesti illetőségének.

A javaslat megokolása szerint, aki tíz évig Budapesten dolgozott, az föltétlenül megszerzte az illetőségre való jogát, ha nem is fizetett adót. Az adófizetés különben sem helyes megállapítása az illetőségnek. Mert adót, legalább közvetett adót, mindenki fizet, aki Budapesten él. A fogyasztási adó jelentékenyen nagyobb, mint az egyenes adó, a cseledért, munkásért a gazdjára egyenes adót is fizet, csak a munkaadó nevén számolják el. De az adószóltól függetlenül is, az az ember, aki legalább tíz évig a fővárosban dolgozott, munkaejét a fővárosban vesztette el, kétségtelen jogot támaszthat arra, hogy ha keresetképtelen lett, megélhetéséről a főváros gondoskodik. Mindenesetre több joggal várhat segítséget attól a várostól, amelynek munkae-rejét áldozta, mint attól, amelyben született, de amelynek falai között évtizedek óta meg nem fordult.

Igaz, hogy Almády tanácsos javaslatának a megvalósítása a fővárosnak pénzbe fog kerülni, de a szegényügy el-látása nem passziója, hanem elsősorú kötelessége a községnek. Éppen úgy tartozik vele, mint az utépítéssel, a csatornázással, a közvilágítással, az iskolaépítéssel, amelyek szintén nagy vagyont emésztenek meg.

A nyugoti városokban, ahol a humánus és szociális kérdések iránt nagyobb a fogékonyság, a szegényügyet már régebben a tartózkodás és nem a jogi illetőség helye szerint intézik. A német városok már két évi tartózkodással is meg-elégszenek, sőt azt is le akarják szállítani.

Amíg az illetőségi kérdés nem rendezik, a szegényügy megoldásáról szó sem lehet. Hisz a szegények legnagyobb része a munkásokból kerül ki, akik nem tudtak annyit gyűjteni, hogy munkaképtelenségük esetén abból megéljenek, adójukat pedig a munkaadójuk fizette.

A szegényügyi illetőség rendezése a legstrógsabb, de nyomon kell azt követnie a közigazgatási illetőség rendezésének is. Az azonban már kizárólag a törvényhozás földadata.

Debreczen sz. kir. város muze- umából.

Kossuth Lajos pipája és egyéb ereklyék a városi muzeumban Orvendetes jelenség, hogy naponként több több ereklye, régiség kerül a városi muzeumba. Az eleink által használt tárgyakat, a mult idők beszédes emlékeit csak így lehet az elkallódástól, idegen kézbe jutástól meg-

menteni magunk és az utánunk következő nemzedékek számára. Bármilyen magán kézben, gyűjteményben nincsen olyan jó, biztos helyük ez emlékeknek, mint a nyilvános muzeumban, amely közkinccsé teszi azt, ami annak előtte csak egyes ember birtokában volt.

Muzeumunk augusztus 16-tól, a mai napig, augusztus 27-ig megint több ajándékkal gyarapodott, de vétel utján is szerzettünk néhány nekünk való néprajzi tárgyat.

A városi tanács muzeumban rendelte oriztetni azt a szép magyaros ezüst kupalós tajték pipát, amelyből Kossuth Lajos kormányzó utójárja pipázott, mielőtt egyedül a szivar használatára tért át. Halhatatlan emlékü hazánkfia ezt a pipát borostyán szópókával s selyem bélelű börtökjával együtt 1890 nov. havában házi orvosának dr. Baso Arnoux, olasz kir. ezredorvosnak ajándékozta emez eredetileg olaszul írott sorok kíséretében:

„Kegyeskedjék emlékü elfogadni ezen pipámot, utolsót, melyet e czélra használtam, elsőt, mely arra szorit, hogy többé egyébbel, mint szivarral ne füstöljek. Turin, 1890 november havában. Kossuth Lajos“.

A derék orvos 1892-ben e pipát fölszerelésével és a kormányzó ajánló irásával együtt, szép francia levél kíséretében Debreczen városának ajándékozta volt.

Ugyanazon napon, melyen a muzeum öre az eddig a magán (titkos) leltárban orizett beces ereklyét átalvetve, kaptunk hazánk másik nagy fiának, Deák Ferencnek nevét hirdető emléket is: egy bőrből való pénzestárat, mely a mi testvér muzeumból, a főiskola gyűjteményéből került hozzánk, ahol Kaszás Ferenc, vespémi főgimnáziumi tanár helyezte el Kossuth Lajos arczképet ábrázoló jelvényekkel együtt, amelyet 1839-ben a Nagy száműzöttet Turinban meglátogató 850 magyar viselt. Most ez a jelvény is a miénk.

A várostól a közelebb mult napokban más régiségeket is kaptunk. Még pedig Király Gyula tanácsnok és Udvarhelyi Géza tv. tanácsnok, városgazda urak egy korábbi tanácsi végzés alapján átalengedtek az 1880-as évek elején vagy talán a 1879-ben felosztott óségi diák túzóelőgyletnek a város 160 éves gránáriumban orizett fejszéit és vasvillait; továbbá az 1854. vagy 1857. évi császárlátogatás, valamint az 1885. évi országos kiállítás alkalmára készült magyar stílu löszerszámok néhány darabját, továbbá egy öreg karos bőr széket, amelyben egykor a város főbírái ültek, amikor halálos ítéleteket hirdettek ki. Ezeken kívül az utolsó 12 nap alatt egyesektől még a következő ajándékokat kaptuk:

I. Könyveket, nyomtatványokat: dr. Kardos Samu gr. Zichy Ferenc, császári biztos 1849-beli hirdetményeit. Péter Gábor az Archaeologiai Értesítő 1894—1900. évi köteteit. Szathmáry Gáborné több régi könyvet, köztük 1661-beli sárospataki latin művet, Szathmáry Gábor és Szentkirályi József né régi magyar könyveket. Utóbbi Szikszay György keresztény tanítások és imádságok című könyvet, amelyet a harácsoló oroszok elől a föld alá rejtettek volt. Ujváry Sándor három darab régi könyvet.

II. Tóth András, szürszabó 1809-ből való akó- és csebermő vasrudat.

III. Megyery László és Szabó István régi pénzeket.

IV. Néprajzi tárgyakat ajándékoztak: Bakóczy István 1775-beli emblemás mázas kancsó. Pelki Mátyás, borszenelő szücs szerszámokat. Forgács Eszter k. a. 2 drb. régi tányért. Halasy Bálint vésett virágokkal díszített tanyai elő asztalt (lyukas szék) bográccsal együtt. Ujváry Sándor régi nádudvari fekete cserép kerti locsolót.

V. Rézmetszrajzi gyűjteményünkbe Forgács Eszter k. a. tulipán alaku kucsagombát.

VI. Képtárunknak Gonda Bálint letétlű Kálvín János rézmetszetű arczképét. Szathmáry Gábor a hét hun hadvezér Pusztoszeren című korajozot.

A szives ajándékozóknak ezuton is köszönetet mond a muzeum öre. Egyuttal tudatja a közönséggel, hogy szeptember 1-től fogva okt. 1-ig a muzeum kezelését illető ügyekben Péter Gábor vásárlfelügyelő, tv. muzeumör fogja helyettesíteni.

Miniszteri rendelet.

Valamennyi vármegyei és városi törvényhatóságnak.

63.359.

VII. a. 2.

M. kir. földmivélségi miniszter.

A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. t. cz. végrehajtásánál észlelt tapasztalatok szükségessé teszik ezen törvény módosítását, aminek fogantatását programomban felvettem s ennek eszközésére szükséges előmunkákat megindítottam.

Mivel pedig a törvény revizionális munkálatainál azokat a tapasztalatokat, melyeket a törvényhatóság a törvénynek végrehajtása és a gyakorlati életben nyilvánuló hatása tekintetében észlelt, figyelembe venni kívánom, felhívom a törvényhatóságot, hogy az alispán és főszolgabíró (illetve a tanács és kerületi előljáróság) véleményének kivétele alapján a törvény hiányaira vonatkozólag szerzett eddigi tapasztalatairól és általában minden törvény revizionájánál figyelembe veendő mozzanatairól részletesen előadandó és kellőképpen megokolt jelentést, illetve javaslatot hat hó alatt terjessze előm.

Budapest, 1906 augusztus 16-án.

A miniszter helyett

Mezőssy,
államtitkár.

Körrendelet.

A magyar királyi honvédelmi miniszter 57,999—8.a. szám alatt a következő körrendeletet intézte városunk közönségéhez:

A folyó évi július 18-ról 52,400—8.a. szám alatt kelt körrendeletem kapcsában, a vegyes felülvizsgáló bizottságoknak a folyó évre való szervezése tárgyában múlt évi 10,000—8.a. szám alatt kiadott körrendeletemtől eltérőleg ezennel elrendelem, hogy a vegyes felülvizsgáló bizottságok a folyó évi szeptember havában is és pedig szeptember 27-én, október havában pedig október 16-iki működés mellözése mellett október 29-én s illetőleg a szükséghez képest az ezen napokat követő napokon üljenek össze.

A november és december hónapokra eredetileg meghatározott felülvizsgálati napokat továbbra is változatlanul fentartom.

Ezen felülvizsgálatok alkalmával a pótlégenyállítások előjegyzése körül már nem az előbb hivatkozott 52,400 számú körrendeletben elrendelt kivételes, hanem az eddig is gyakorlatban volt rendes eljárás lesz követendő.

Ónként értetik, hogy az ezen felülvizsgálatok alkalmával elbocsátott egyének után előjegyzésbe vett közlegények az 1907. évi újoncjutalék kivétele, illetve számba vétele alkalmával lesznek számításhoz bevendőek.

Budapest, 1906. év augusztus 17-én.

A miniszter helyett:

Bolgár s. k.,
államtitkár.

Hirek.

— **Nemes Kálmán.** Egy munkás élet világa aludt ki, elhunyt Nemes Kálmán ügyvéd, a városi törvényhatósági bizottsági közgyűlés virilisi tagja, a debreczeni első takarékpénztár volt aligazgatója, most igazgatósági tagja, az

egyházközségi és a róm. katolikus főgimnázium igazgatótanácsának tagja és a róm. katolikus iskolázás örökös főgondnoka. A megboldogult 74 évet élt szakadatlan munkában, önérejből, szorgalmából és jeles lelki tulajdonaival szerzete vagyonát és becsülést. A szabadságharc napjaiban fegyverrel szolgálta a hazát, míg a béke idején hivatásának és a közügyeknek élt, tevékeny részt vevő a politika terén is. A Gondviselés éles elmével és szép kedélyvel állotta meg, mely utóbbi csak akkor vált borongóvá, midőn élettének örömét, boldogságát nemeslelkű nejét a végzet elszőlította mellőle. Ez időtől kezdve betegeskedett és lassanként lemondott azon tisztségekről, melyekre a közbizalom meghívta. Az utóbbi időkben egyetlen leányánál Irinyi Istvánné dr.-nél állották a gyermeki szeretet önfeláldozásával, aggóddó gondal. Itt hunyt el folyó hó 27-ikén, gyászba borítva családját, városát és mindama intézményeket, melyeknek érdekében fáradt és dolgozott egy emberöltőn keresztül. Temetése szerdán reggel 1/2 10 órákor volt. A vasuti állomáson beszentelték és a lelkeüdvéért elmondott gyászmisze után a Szentanna-utcai rk. temetőben levő családi sírboltba temették. Temetésénél láttuk városunk vezető férfait, kik szebbnél-szebb koszorúkkal halmozták el a megboldogult koporsóját. Legyen pihenése csendes, munkája után találjon nyugalmat az örök hazában, emlékezte pedig virrasszon mindazok lelkeiben, kik meg tudják becsülni egy hosszú élet közhasznú munkásságát.

— A polgármesterek kongresszusa. A polgármesterek a hét elején tartották meg évi kongresszusukat Pozsonyban. A kongresszuson igen érdekes tárgyakat vitattak meg a polgármesterek. Ennek dacára nekünk az a nézetünk, hogy ezek a kongresszusok még sem felelnek meg céljuknak, mert folytonosan oly kérdések megoldásával, illetve megvitatásával foglalkoznak, melyek általános érdekek és nem szolgálják az egyes városok belső dolgait. Úgy tetszik nekünk, hogy ilyenforma értelme volt városunk polgármesterének *Kovács Józsefnek* a kongresszuson elhangzott szavainak is és mi jölesőleg vesszük tudomásul, hogy éppen városunk polgármestere mutatott rá ama meddőségre, mely a kongresszusok tanácskozásait kísérli. Mert bár, mint fentebb említettük, az ott elhangzott javaslatok becsek, mégis kívánatosabb volna, ha a polgármesterek — hogy többet ne említsünk — a városi tisztviselők helyzetének javításáról, a közigazgatásban tapasztalható hiányosságokról, a szolgálati pragmatikáról és több ehhez hasonló kérdésekről is tárgyalnának. A polgármesterek kezébe futnak össze a városi közigazgatás minden számai, ők tudják tapasztalatból, hogy hol van a baj és éppen azért ők tudnak legalaposabban rámutatni azon orvosszerekre, melyek ezen bajokat meggyógyítani, vagy legalább enyhíteni képesek és alkalmasak. Szó eshetnék ezen kongresszusokon a városi autonómiairól is, ezen sok ügyvel-bajjal megszerzett jog megerősítéséről és azon módokról, melyeknek segítségével ezek meggyírálása elkerülhető volna. Ezen sorainkkal kapcsolatban örömmel jegezzük fel, hogy a jövő évben tartandó polgármesterei kongresszus elnökeivé a kongresszus városunk polgármesterét: *Kovács Józsefet* és Nagyvárad törvényhatósági joggal felruházott város polgármesterét: *Rimler Károlyt* választotta meg.

— Jóváhagyás. A debreczeni sörkereskedők szövetségének alapszabályait a kereskedelemügyi miniszter helyben hagyta.

— **Meghívás.** Kolozsvár sz. kir. város villamos műveit szeptember 9-ikén avatja fel. A villamos műveket a Ganz-gyár készítette. Kincses Kolozsvár érdemes tanácsa és a Ganz-gyár ezen felavatásra meghívta városunk tanácsát is.

— **A városi szabályrendelet gyűjteménye.** Városunk törvényhatósági közgyűlése évekel ezelőtt elhatározta, hogy a városi szabályrendeleteket összegyűjteti és kinyomattatja. A munka meg is kezdődött, de a később különböző okoknál fogva abban maradt. Azóta is sok újdós szabályrendelet készül, de meg a nagy közönség napról-napra keresvén a szabályrendeletek egyikét-másikat, Kovács József polgármester úrnagyszorgalmazta az érvényben levő szabályrendeletek összegyűjtését és kinyomattatását. A szabályrendeletet *Varga Károly* tk. tanácsnok, első aljegyző és *Koncz Ákos* tk. tanácsnok, közlevéltáros gondosan összeszedték és jelentés kíséretében a városi tanács elé terjesztették. A tanács legközelebb foglalkozik ezen ügygel és elrendeli az érvényben levő szabályrendeletek kinyomattatását.

— **Szabadságon.** *Oláh Károly* kulturatanácsos e héten megkezdte szabadságidejét.

— **A vásári sátrak helye.** Végh Gyula rendőrfőkapitány jelentést adott be a városi tanácshoz a nagyvásárok alkalmával a Széchenyi-utcán elhelyezett sátrak dolgában. A főkapitány azt javasolja, hogy ezen sátrakat helyeztesse ki a tanács a Széchenyi-utca végére, mivel az utca elején a forgalmat akadályozzák és az utcát zajossá teszik. A tanács legközelebb határoz ezen ügyben.

— **A róm. kath. főgimnázium.** A javító, pótló és magánvizsgálatok augusztus 30. és 31-én. Főlvelesek és beiratások szeptember 1., 3. és 4-én d. e. 9—12 óráig és d. u. 3—5 óráig a következő sorrendben eszközölhetnek: Szeptember 1-én d. e. I. A) és I. B), II. A) és II. B) osztályokba járó helybeli katolikusok. Szeptember 1-én d. u. III., IV. és V. osztályba járó helybeli kath. vallású növendékek. Szeptember 3-án d. e. VI., VII. és VIII. oszt. járó kath. vallású növendékek. Szeptember 3-án d. e. I. A), I. B), II. A), II. B) osztályokba járó helybeli más vallású vidéki tanulók. Szeptember 4-én d. e. III., IV. és osztályba járó helybeli más vallású és vidéki tanulók. Szeptember 4-én d. u. VI., VII. és VIII. osztályba járó helybeli más vallású és vidéki tanulók. A gimnázium I. osztályába csak oly tanuló vétetik fel, aki 9. életévét betöltötte és 12 évnél nem idősebb. Szükséges azért az I. osztályba iratkozó növendékek magával vinni a népiskola IV-ik osztályáról szóló bizonyítványát, keresztlevelet és himnológiai bizonyítványát. Minden tanuló felvétele alkalmával tartozik fizetni 6 korona felvételi díjat, ifjúsági könyvtárra 1 koronát, értesítőre 1 koronát, ének-tanításért 2 koronát, Ifjúsági tanulmányi kirándulás aláírása 1 koronát, tehát összesen 11 koronát. A tanításdíj minden osztályban 60 korona, melynek befizetése 15 koronára negyedévi részletben is történhetik. Tandíjemeléséért csak jó tanuló és szegénysorsú növendékek folyamondhatnak és kérvényeiket a főgimnázium bizottsághoz címmezve az intézet igazgatójához nyújták be a tanév első felében szeptember 30-ig, a második felében január 31-ig. Első osztályú tanulók csak a második felében folyamondhatnak tanításdíj elengedésért. Szeptember 5-én délelőtt 8 órakor nyitattik meg a Szentlélek segítségét hívásával.

— **Iskolai beiratás.** A debreceni orth. izraelita hitk. hat osztályú el. iskolájába az 1906—7-iki tanévre való beiratások a f. hó 28-ától szeptember hó 3-ig eszközölhetnek a hitközségnek Püsti-utcán irodájában. Az I. osztályba beírandó gyermekeknél az életr. tankötelességi kor és a fogamatosított védhimnológias beigazolása megkívánatik. A beiratás alkalmával az előző évi tandíjhátralékok, a szokásos beiratási díj és fél, esetleg negyedévi tandíj lefizetendő. Debrecen, 1906 augusztus 27. Az iskoláság.

— **A kir. tábla elnöke.** *Porubszky Jenő* szabadságáról hazakeresztett és a kir. tábla vezetését átvette.

— **A gazdasági képzés.** A birtokos és gazdasági között való jogviszony szabályozásáról szóló 1900. XXVII. t.-cz. 25. §-a értelmében a szakirodalom és gyakorlat terén kitűnt egyéneknek a földművelésügyi miniszter a közigazgatási bizottság és a gazdasági egyesület véleményezés alapján a gazdasági alkali képzésről előmentést adhat. A sárosmezei gazdasági egyesület a napokban foglalkoztat egyily előmentésért való kérelem, amelyet de Grotte Alfréd báró, a Frigyes anhalt-dessani uralkodó herceg hertzei uradalmanak újabban a Schaumburg-Lippe uralkodó hercege dáradi uradalmanak az intézősége nyújtott be. A gazdasági egyesület egyhangú határozattal kimondta, hogy kérelmezőnek a gazdasági alkali képzésről elő való felmentését nem javasolja. Az egyhangú határozat megokolása az, hogy bár az illető nyolcz év óta kezei önállóan és kifogástalanul a rábízott uradalmat, ténykedése nem volt példaadó hatással, mert a gazdaságsadalmi mozgalmaktól mindig távol tartotta magát. Ezenkívül nem tudja igazolni, hogy a gazdasági törvény életbe lépte előtt öt évig működött, sőt a magyar szakirodalom, a magyar nyelv ismeretében hiányban egyáltalán nem is ismerheti. — Érdekes, hogy a gazdasági egyesület ugyanezen az ülésen minden nehézség nélkül javasolta a képzésről elő való felmentését, Sárosmezeje egyik kiváló gazdájának.

— **Árverés alá került nagybirtok.** A Königszege grófi család rothenfeldi ágának Aradmegye Borosjenő, Tancz, Nádás és Dund községnek határában levő birtokait ez év október 31-én önkétes árverés alá bocsátják. Az árverés megtartásához a hitbizományi bíróság is hozzájárult. Az összes birtokok kikiáltási ára az épületekkel és felszereléssel együtt 2,144.300 kor. 95 fillér.

— **Magyar iparkiallítás Nyiregyházán.** A Magyar Védő-Egyesület pénztára javára szeptember hó 8-án a nyiregyházi Sósfürdő-telepen, a hazai ipartermékek ismertetése céljából vásárral egybekötött kiállítást rendez, melynek védnökeiül Kossuth Ferencz, Batthyány Lajos gróf, Andrássy Gyula gróf és Dessewffy Aurél gróf kéreték fel. A védő-egylet a kiállítással kapcsolatosan nagyszabású ünnepséget tart. A műsor pontjai: A) 1. A kiállítás ünnepélyes megnyitása délelőtt 9 órakor. Gömb- és czellővel verseny. 3. Urhölgyek kocsis versenye. 4. Taligás-verseny. B) 1. Közömbé. Gazdasszonyok versenye. C) 1. Szőlő és gyümölcs-kongresszus, rendezi a Szabolcsmezei Gazdasági Egyesület. 2. Gömb- és czellővel verseny folytatása. 3. Tízoltó gyakorlatok. 4. Urhölgyek lovas vadászversenye. 5. Versenylovaglás uralvasok részére. 6. Mezőgazdák lövészversenye. Este nyolcz órakor Fedák Sári, Zilahai Gyula szinigazgató, több művész és műkedvelő fellépéssel díszelőadás a városi színházban. A rendezés élén Vay Gábor gróf főispán és neje Szül. Zichy Mártha grófnő állanak.

— **Rendőrségünk figyelmébe.** Boda Dezso úr. székesfővárosi rendőrfőkapitány, ki valóban rátermett ezen fontos állásra, egy rendelettel eltiltotta az utazókról az éjjeli lepékelt. Ezen rendelet onnan keletkezett, hogy a sétáló közönség uton-utólen megbotránkozott a könnyelmű leányok magaviseletén és az idegenek székesfővárosunkat a legromlottabb városnak bélyegezték. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy néhány év előtt Debreczenben csak elvétve lehetett látni az esti órákban könnyelmű leányokat, újabban azonban e tekintetben is nagy város lettünk. Igen helyesen tenné rendőrfőkapitányunk, ha Boda Dezso úr. budapesti főkapitány egyes újdós rendeletét városunkra is alkalmazná, mert elvégre is nekünk csak egy korzónk van, melyen a nagy közönség szórakozni és üdülni akar, nem pedig botránkozni.

— **A Sável Kálmán öröke.** A nagyváradi kir. tábla elnöki állása *Sável Kálmán* halálával megüresedett. Mint hiteles forrásból értesülünk, ezen diszes állás elnyerésére legjobb klátása van bessenyei Széll Farkasnak, a debreczeni kir. tábla tanácselnökének, szagos nevű történettudósunknak.

— **Ujtás a nagyerdői fürdőben** Sok alkalommal szoltunk már dicsőreleg a nagyerdői fürdőről, melyet *Balkányi Ede* dr. tb. főorvos, a fürdő bérleje a modern egészségügyi követelmések szerint rendezett be, felszerelvén azt hidegvizgyógyintézzettel, melyről a betegek a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak. Ujabbán *Balkányi Ede* dr. száraz gózkamrát rendezett be, nem kimélve semmi áldozatot ezen nálunk még nem létezett berendezésre. Ajánljuk ezen fürdőt, hidegvizgyógyintézetet mindazok figyelmébe, akik rá vannak utalva idegeik erősítésére. Az intézetet maga a bérlo vezető nagy tudásával és lelkiismeretes gondosságával.

— **A dalnok jutalma.** A „Figaró” írja: Három jó barát sétált Páris utcáin:

— Nagyon szeretnék egyszer pompásan megreggelezni — szolt az egyik.

— Én is szívesen reggeliznék, még ha nem is volna pompás a reggeli — szolt a másik.

— És én — szolt a harmadik — bármilyen reggelivel szívesen megelégednék.

Sajnos, egyiknek nem volt pénze, hogy kívánsága szerint reggelizhessen. Ekkor hirtelen egyiküknek pompás ötlete támadt. Elment társaival egy zeneműkiadóhoz és a következő ajánlatot tette neki:

— Vegye meg egy dalunkat; ez az ur irta a szöveget, az a zenét, én pedig el fogom énekelni.

— Énekelje el! — szolt a kiadó.

A fiatal ember engedett a felszólításnak és úgy látszott, mintha a kiadó nagyon meg volna elégedve. Nyomban át is adott a három fiatal embernek 5—5 frankot és a jóbarátok siettek reggelizni. A szöveg írója *Musset* Alfréd, a zenésztől *Mouper* és az énekes *Dupré* volt. A 15 frankkal díjazott ének czíme „Az andaluziai nő” és a zeneműkiadónak 40 000 frankot jövedelmezett.

— **A fegyverviselés ellen.** *Lengyel Imre* kir. táblai bíró, Hajdu vármegye bizottsági tagja indítványt tett a Hajdu vármegye alispánjához, melyben azt javasolja, hogy a katonák fegyverviselésének eltiltása érdekében írjon fel a megye a képviselőkhöz.

— **Vásárváltozás a szomszédban.** Értésítjük mindazokat, akiket a vásárok érdekelnék, hogy Püspökládány község idei szeptember havi országos vásárát a kereskedelemügyi m. kir. miniszter engedélyéből nem szeptember 20-ikán, hanem szeptember 10-ikén fogja megtartani.

— **Csöd.** Antal Vince szabómester ellen a debreczeni kir. törvényszék csödtől rendelt. A törvényszék csödbiztosul *Moskovitz Jenő* drt, helyettesül *Tarján Leó* dr. ügyvédekert rendelte ki.

— **A tiszti főorvos kinevezése.** A helyi lapokban mostanság nem egy cikkelyt olvastunk a városi tiszti főorvos helye betöltésének szükségességéről. Magunk is abban a nézetben vagyunk, hogy ezen fontos állás betöltése közegészségi okokból felette kívánatos, ánde másrészt a tiszti főorvoshelyettes épp oly lelkiismeretességgel és tudással végzi ezen hivatal ügyeit, mintha ezen állás be volna töltve. Egyébként az ezen ügyet folyton szorgalmazó cikkeleynek feleletül annyit írhatunk, hogy a pályázat a napokban már ki lesz írva, október 1-ső lejárattal. Egyébiránt még annyit jelzünk meg, hogy a főispán nincs köve a pályázat kihirdetésének idejéhez és bizonyára tiszteletreméltó okok késztették arra, hogy ez ideig nem írta ki a pályázatot. Hogy kit fogunk üdvözölni a tiszti főorvosi állásban, még nem tudjuk, annyit azonban előre is jelezhetünk, hogy a főispán bizalma bizonyan oly férfiat állít ezen állásra, aki ugy tudásánál, mint írástermettségénél fogva hasznára lesz közegészségügyünknek.

— **A házipénztári állás betöltése.** Mint jó forrásból értesülünk, legközelebb betöltik a város házipénztárosi állását, mely *Máthé Miklós* nyugalmabonulássalüres üresedtet meg. Ezzel kapcsolatosan megemlítjük, hogy a főispán átirat városunk polgármesteréhez, hogy a helyettes minőségben dolgozó tisztviselőnek a helyettesített javadalmazásával járó fizetést utalja ki.

— **Harczszerző czéllövés.** A harmadik honvédegyalozred parancsnoka átiratban értesítette városunk tanácsát, hogy szeptember hónap 3, 5, 6. és 7-ikén a sámsoni határban harcszerző czéllövési gyakorlatot tart. Mivel ily alkalomkor a közlekedés ezen határban veszedelmes, a tanács az átiratot megfelelő intézkedés végett kiadta a mezőrendőrkapitányságnak.

— **Kereskedő ifjak mulatsága.** A kereskedő ifjak társulatának dalosköré szept. hónap 1-én a nagyerdői Dobos pavillonban hangversenyt rendez a következő műsorról: 1. Nyitány. Magyar testvérek zenekarától. 2. Győzelmi dal. Hubertől. 3. Népdalok. (uj) Fővényesy Átirata. 4. A Bárd. Silchertől. 5. Népdalok. Szügyi Józseftől. 6. Rákóczi-induló. Magyar testvérek zenekarától. A hangverseny iránt nagy az érdeklődés.

— **Az ev. ref. főgimnáziumból.** A debreczeni ref. főgimnáziumban a beiratások szept. 1—8. napján délelőtt 9—12 óráig történnek. Szept. 1—4. napján csak a protestáns vallásúak, a többi napokon bármily vallású növendékek jelentkezhetnek felvételre. 9—11. csak az I. osztályba, 11—12 ig bármely osztályba lehet jelentkezni. A konviktusban szept. 4-én kezdődik az étkezés. Az iskolai év megnyitása szept. 10-én lesz a Nagytemplomban. A szeptemberi vizsgálatok a következő rendben tartanak: szept. 1-én a VIII. osztály magán vizsgálata és a felvételi és különbözeti vizsgálatok. Szept. 3-án I—IV. osztály javító és pótvizsgálata. Szept. 4-én az V—VII. osztály javító és pótló vizsgálata. Szeptember 5-én az I—IV. osztály magán vizsgálata. Szeptember 6-án V—VII. osztály magán vizsgálata.

— **A csavargó gyermekek megmentése.** A gyermekveszedelmek fontos problémájának megoldásához nagyban hozzájárul az utóbbi rendelet, melyet *Boda Desső* dr. székessővárosi rendőrkapitány adott ki. A rendelet szóról-szóra így hangzik:

Erendelem, ha egy tizenhatodik életév aluli gyermek csavargás, vagy koldulás miatt a kerületi kapitánysághoz kísértetik, a keresetvezető tanácsos hallgassa őt ki családi körülményei felől s mindenkor tegye szigorú vizsgálat tárgyává, hogy a gyermek serdületlen kora és észbeli tehetségének fejletlensége nem képez-e cselekménye beszámítását kizáró okot? Továbbá a gyermek szüleinek, gyámjának, gondnokságának vagy felügyelőjének s esetleg a házbeli szomszédok s egyéb tanuknak kihallgatása mellett kétséget kizáróan megállapítsa: mi az oka a gyermek csavargásának? ennek megrogzottsága és rossz hajlama-e, avagy a fűntebb megnevezett hozzátartozók gondatlansága, vagy nem törődésének, a felügyelet és házi rendszabályok hiánya, vagy esetleg a rossz bűnésmód, melyben odahaza részesítették? Szóval kbt. 64. szakasza alapján a szülők, vagy egyéb felügyelőkre köteles hozzátartozók ellen a kihágási eljárást mindenkor a gyermek ellen megindított eljárással egyidejűleg és egyúttesen tegye folyamatba. Ha a humánusan lefolytatott eljárás során az tűnnek ki, hogy a gyermeknek serdületlen kora és itélő képessége volt a hiány, amiatt a cselekménye be nem tudható; vagy hogy a szülők és egyéb felügyelőre hivatottakat terheli mulasztásért a felelősség, a gyermek fölmentése mellett ezek ellen a kbt. 64. szakasz alapján járjon el s ez utóbbi esetben a gyermek megmentése érdekében az illetékes gyámhatóságot értesítse. Ha pedig rossz hajlamok, a gyermeknek javító intézetbe leendő elhelyezése iránt hozám indokolt előterjesztést tegyen.

— A szatmári főispán körüta. Szatmárról jelentik, hogy Falussy Árpád, Szatmár megye új főispánja megkezdte körüjtát a megyének ama városiba, amelyekben kinevezése óta még nem volt. Nagybánján a városi tisztikar Gellért Endre polgármesterrel az élen a pályaudvaron fogadta a főispánt, kinek tiszteletére a várost föllobogózták. A bevonulást társas ebéd követte. Este fátylvasmenet volt a főispán tiszteletére.

— Ünnepezt alispán. Brassóbol jelentik, e hó 29-én délelött vármegyei közgyűlés volt, amelyen Jekel Frigyes dr. alispánnak átadták a diszoklevelet abból az alkalomból, hogy a király királyi tanácsosi czimmel tüntette ki Székely György dr. főispán üdvözlő beszéde után a törvényhatósági bizottsági tagok és a közgyűlés nagy ovációban részesítették a főispánt, aki meghatva választ.

— Thaly Kálmán késmárki diszpolgársága. Késmárk város közgyűlése Thaly Kálmánt a Thököly-havak Késmárkra való szállítása körül kifejtett munkásságáért diszpolgárává választotta. Az erről szóló oklevelet, mint Késmárkról jelentik, e héten adták Thalynak Schwartz Károly dr. polgármester. Az átadás után bankett volt.

— A vonatok füstje. Eddigél is rettenetesen sok kellemetlenséget szerzett az utasoknak a mozdonyokból kiáradó füst. A kocsi belseje piszkos lett, úgy, hogy leülni is alig lehet s utazni meg képtelenség anélkül, hogy az ember tiszta is maradjon. Nyitott ablakokon kinézni se lehetett, mert az ember szemét televitte sokszor még égő füstanyagokkal. Mostanában új rendszerű igen gyors járatu mozdonyokat építenek, amelynek a kazán magasan van s a kémény ennek következtében igen alacsony. Ezeknél épp ez okból még súlyosabbak a füstokozta kellemetlenségek. A füst mint valami hosszú cséve borul az egész vonatra, amelyet egész felhőbe takar. Szerencsére egy genális találmánnyal elhárították ezt a bajt is. A Great Northern Railway Comp. próbálta ki először s pompásnak bizonyult. A kéményben helyezik el ezt az ügyes készüléket, amely azon alapel, hogy a mostanában levő vonattól okozott légnyomás forgásba hozza s ez jókora magasságra hajtja fel a füstöt. Más szóval a készülék úgy függél, mintha a kémény meghosszabbítása volna. Ennek még füstemésztő szerepe is van, amennyiben a füstben rejlő még égni képes anyagokat a magasabb légrégiókban bizonyosan elégnék s így semmi veszedelmet nem okoznak.

— A kuglizás nem tiltott szerencsejáték. Ezt mondta legutóbb a királyi Kuria egy bünpör képesán, amely kuglizásból keletkezett. Az eset Turján történt a korcsmban. Kettőn kugliztak meglehetősen nagy összegben. A játék vége felé fogadtak, hogy aki 3 dobásra több bábút él, 150 koronát kap a vesztesőtől. A pénz mind a ketten deponálták, de a veszto fél a győztes kezéből kiragadta a pénzt és elvitte. A győztes lopás miatt feljelentette a partnerét s az újideki törvényszék el is ítélte lopásért egy hónapi fogházbüntetésre és egy évi hivatalvesztésre. A szegedi kir. ítélőtábla helybenhagyta az első bíróság ítéletét, a kir. Kuria pedig a minap a benyújtott semmisségi panaszt a következő megokolással utasította el: a tekézés nem tekinthető olyan játéknak, melynek kimenetele egyedül a véletlentől vagy szerencsétől függ, tehát a nyert pénz sem tekinthető olyannak, mintha tiltott cselekmény után jutott volna a sértett birtokába.

— Husárok a vidéki piacokon. Az OMGE árgyöző irodájának tudósítása szerint a vidéki piacokon az f. s. II. osztályú hus ára kilogrammonként fillérekben következte:

	marhabus		borjubus		sertésbus		birkabus
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	
Arad	144	136	200	160	160	130	120
Baja	136	128	140	132	128	120	92
Békéscsaba	132	120	180	160	128	—	112
Eszék	136	128	160	144	154	140	108
Győr	160	144	176	156	160	140	104
Kaposvár	144	128	180	160	105	100	96
Kassa	190	152	160	150	160	150	120
Léva	128	120	160	148	148	140	—
Losoncz	144	136	160	152	144	136	104
Miskolc	152	76	160	150	164	144	—
Nagybecskerek	128	120	160	150	162	144	112
Nagykanizsa	160	128	180	150	144	130	100
Nagyszentmiklós	118	—	140	—	144	130	112
Nagyszeben	150	120	170	130	130	112	96
Nagyvárad	136	—	200	180	152	144	110
Sátoralajuhely	136	128	152	144	144	104	112
Sopron	170	130	200	160	160	120	—
Szatmár	144	136	160	152	136	152	—
Szolnok	135	120	190	150	180	155	130
Ujvár	130	120	140	136	120	112	92
Ujvidék	140	130	160	150	104	100	100
Versecz	135	—	180	—	140	—	100
Zalaegerszeg	156	128	156	148	136	128	—
Zenta	136	130	160	156	140	138	140

— A tinta. Páris városa most szerezte be az elemi iskolái számára szükséges tintát: 70,000 literet, ami 8000 frankba került. A mi pénzünk szerint körülbelül 11 fillér esik egy literre. A liternek ez a borzasztó mennyisége megdöbbenőnek látszik, pedig nem az, ha az ember tudja, hogy Páris 387 elemi iskolájában 160,000 gyerek fog ebből a tintából írni. Mindegyikre évenként és fejenként körülbelül 44 czentiliter, tehát hetenkint 1 czentiliter esik, körülbelül 5 fillér értékben. Ebből a mennyiségből le kell vonni a tintának egy harmadrészt, amelyet elpocékolnak, egy másik harmadrészt, amely elpárolog, úgy, hogy a valóságban a tintának csak egyharmadrészt használják föl komolyan. E szerint egy-egy tanulóknak az átlagos tintafogyasztása egy évben 15 czentiliter, ami két fillérbe sem kerül! Hiába, mégis csak szép dolog a statistika.

— A Bocskay-szobor felelelés programja. 1. Szeptember 29-én este Debreczenben a fővárosból érkező vendégek fogadása a főispán által. 2. 30-án reggel fél 8 órakor külön vonaton a vendégek Bőszörménybe mennek, ahol a már egybeült megbeszéltségi tagok élen Kovács Gyula alispán fogadják a vendégeket. 3. Fél 9 órakor isztentselet, melyen a bizottsági tagok a vendégekkel együtt megjelennek. 4. 10 órakor a vármegye rendkívüli közgyűlése a városába nagyteremben, ahol a közgyűlés tárgyait az alispán terjeszti elő. 5. Közgyűlés után a biz. közgyűlés a vendégekkel együtt a szoborhoz vonul s az ott megjelent közönséget Weszprém Zoltán főispán üdvözlí s az ünnepejt megnyitja. 6. Az egyesült dalárdák a Zichy Géza gróf Bocskayról írt dalát éneklík. 7. Ünnepi beszéd, tartja dr. Balthazar Dező esperes. Beszéde folyamán a szoborról a lepel leuhll. 8. Alkalmi óda. Írta és előadja: dr. Benedek János országgy. képviselő. 9. A dalárdák éneke. 10. Az alispán, mint a szoborbizottság elnöke a szobort Hajduböszörmény város közönségének átadja. 11. Himnusz, éneklík az egyesült dalárdák vezetése mellett az egész közönség. 12. A szoborra szánt koszorú elhelyezése. Délben 1 órakor Hajduböszörmény város által a vendégek tiszteletére rendezett díszebéd.

— A nagyerdők gyógyfürdő. Hányan vannak városunkban is, akik elmennek hidegvíz kúrára messze idegenbe, tengerpart dőlözva, holott a hidegvízgyógymódot ép úgy használhatnák a Nagyerdőn, hol a vízgymögmod minden minden eszköze, a fürdőből elismert szaktudomány, lelkiismeretes gyógykezelés rendelkezésükre áll. A fürdőbérli Balkányi Ede dr. főorvos a legnagyobb áldozatkészséggel tartja fenn a fürdőt, nagy költséggel felszerelté azt a modern hygienia minden eszközével oly és olcsó áron karálthatja magát mindenki, mint sehol a világon. A víz alkalmazása gyógyezelokra, hőmérsek, alak- és időtartam tekintetében oly sok változatossgot enged, hogy azt a legkülönbözőbb betegségeknek eredményei alkalmazhatjuk. Általában a vízgymögmod edzőleg, ételételőg és erősítelőg hat. Az anyagcsere fokozódása, az ideg rendszernek kedvező befolyásoltatása által a beteg szerveknek megváltozott működésük idéztetik elő. Sem fiatalja, sem öregje nem zárandó ki a hidegvízgyógymód alól. A fiatal szervezet erőteljesebben fejlődik és gyarapszik mellette; míg a magasabb korban a hanyatló erőket felélenkíti és a lassan működő szerveket felirriszt. Eredményei alkalmazható tehát a vízgymögmod és annak különféle alakja;

1. Súlyos betegségek utáni elgyengüléséknél. 2. Erősödési és edzési szempontból, a légzőszerveknek hurto (alapotra való hajlamánál. 3. Táplálkozási zavaroknál, u. m. vérszegénység, sápkór, kövérség, kösvény, görvélykór és cukorvizelésnél. 4. Gyomor-, bél- és máj betegségeknél. 5. Vérkeringési zavaroknál, vértólulás- és aranyeres bántalmánál. 6. Rheuma- és idegbántalmánál. 7. Az idegrendszer megbetegedéseinél, a neurastheniánál, ennek sokoldalú jelenségeinél, a mint: fejfájás, szédülés, fejfájás, levertség, szellemi és testi kimerültség, álmatlanság, asthma, ideges szívbántalmak, a gyomor-, bél- és nemi szervek neurastheniájánál, hysteriánál, Basedow-féle betegségnél, görcsös és hűdéses állapotoknál. — A nagyerdői hidegvízgyógyintézet modern és czélzerű berendezése, fekvése és kitűnő puha víz lehetővé alkalmas tényező a vizirának sikeres használatára. Fővárosi szakértői személyzet végzi a teendőket, az árak mérsékelték. Orvosi felügyelet. Az intézet egész nap nyitva férfiaknak: d. e. 9 óráig és d. u. 5-8 óráig; nőknek: d. e. 9 órától d. u. 5 óráig. Kiki érdeke meg elvesztett egészségét a nagyerdői hidegvízgyógyintézetben

Szerkesztői üzenetek.

Polgár. Helyben. A haladásnak egyik legnagyobb ellensége a szűk látókör. Ez nyílatkozik meg abban a czikkelyben is, melyet hozánk kiüldött. Sziveskedjék megjegyezni továbbá, hogy mi nem vagyunk elfogultak és egyes kérdéseken véleményünket teljes szabadsággal és függetlenséggel mondjuk ki. Nem utasítás szerint írjuk lapunkat, hanem meggyőződésből. Népszerűsége nem vágyunk, mert ha ez volna életünk és munkánk célja, tessék elhinni, hogy nem bajlódnánk kényes dolgok szellőztetésével.

Demokrata. Nézetét mindenben valljuk, de még a kérdés nem érett meg annyira, hogy arról lapunk hasábjain szólhatnánk. Lehet, hogy pár hét múlva akuttá válik e kérdés és mi nem fogunk ennek tárgyalásával késni.

Sz. G. Brassó. Szíves értesítését köszönjük. A lapot megindítottuk a czeni emléké alá.

Cz. I. Jászberény. A szeptemberi látogatásról kérünk egy rövid értesítést. Üdvözet.

Iparvédő. Teljesen igaz van és már mi is akartunk a dolgot írni és csakis azért mondunk le az írásról, mert a *halálgyász* a nyári hónapok tulajdonítottuk. Várunk tehát s ha az *ész* beállással is csönd lesz, felébreztjük az érdeklődést nehány erős és hangos szóval.

Szerencsétlen apa. Kérésével sziveskedjék a siketnéma-iskola érdekes igazgatójához: Gácsér József urhoz fordulni, ki a legnagyobb előzettséggel adja meg a kérdésére vonatkozó utasításokat, illetve felvilágosításokat.

Borsód. Miután őrésdedben levő állás nincs, kérését pártolólág nem is terjesztjük a polgármester ur elé. De különben is egy-egy őrésdedben levő állásra annyi helybeli jelentkező van, hogy idegen egyáltalában nem is remélheti az Ön által említett állás elnyerését.

K. S. Helyben. Ha a vízvezetési és csatornázási munkálatok bevégeződnek, az említett bajok megszűnnek. Nem volna érdemes a nagy mű előtt részleges munkát végezni nemcsak azért, mivel ez haszontalanul kidobott költségek, másrészt az új mű ügy megsemmisítene ezeket a részleges apró javításokat. Második kérdésére csak annyit felelünk, hogy teljesen megnyugodhatik abban a bizonyos szakkörében.

B. — S. Magán dolgokba nem avatkozunk és ha panasz van, méltóttassák a rendőrség büntügyi osztályához fordulni.

Tisztviselő. Ha lapunk mellé számát figyelemmel kísérte volna, mostani kérdésére megtalálta volna a feleletet.

10,963.

1906.

Hirdetés.

Kedvezmény a szőlőgazdák részére.

Az 1892. évi XV. t. cz. 3. §-a értelmében. Nyílt községekben azok a szőlőgazdák, kik szeszszitalok kímérésével vagy kímértékben való elárúsításával (1888. XXXV. t. cz. 2. §-a) nem foglalkoznak, abban a kedvezményben részesülnek, hogy saját termésű boraikról a házi szükségletre szánt bormennyiség után italdó fejbene ezentul is csak a jelenleg fennálló borfogyasztási adónak megfelelő részét fizetik és pedig: 1-ső osztályú községekben h ktoliterenként bor után 6 korona 70 fillér, bormust és szőlőcsefere után 5 korona 04 fillér.

A hivatolt törvény 26. szakasza szerint a házfogyasztás bejelentésére következők rendeltetnek, ugymint:

Azok a szőlőgazdák, kik az előbbi szakaszban jelzett kedvezményre igényt tartanak, kötelesek szeptember hó 15-ig, legkésőbb azonban, ha előbb szürettelének, a szüret megkezdéséig ebbeli igényüket a községi előjárásúgnál bejelenteni.

Az a kérdés, vajjon abban az esetben, ha a szüret szeptember hó 15-ike után kezdődik, a szőlőgazdák házfogyasztásra szánt saját termésű boraiknak a kedvezményes adótétel alá vonása iránt bejelentéseiket e határidő lejáratá után is a későbbi szüret megkezdéséig jogérvényesen megtehetik-e? Már szabályozást Nyert a „Budapesti Közlöny” 1892. évi 190. számában közzétett „Hirdetmény”-ben, melynek 2 pontja szerint az 1895. XV. t. cz. végrehajtása iránti 1892. évi 51,015. számú „Utasítás” 26. §-a értelmében a szőlőgazdák említett jogigényeinek bejelentésére szeptember hó 15-ike és ha a szüret előbb kezdődne, a szüret megkezdése tüzetett ki végső határidőül.

E szerint tehát a bejelentések, ha a szüret szeptember 15-ike után kezdődne, is, legkésőbb szeptember hó 15-ig okvetlenül megteendők. (1895. évi 13,450. sz. pénzügyminiszteri határozat.)

Megjegyeztetik, hogy a belterületen a városban állandóan lakók részéről a bejelentések a belvárosi rendőrkapitányságnál, a szőlős-körtekben és a mezőségekben kintlakók részéről pedig a mezőrendőrkapitányságnál történik leendő bortermelésnek bejelentése.

E bejelentése foglalandó egyszersmind a bejelentő lakása, házátszáma, a családtagok száma és a szőlőbirtok terjedelme holdakban s a házi fogyasztásra felhasználható bor évi átlagos mennyisége hektoliterekben.

Ha a kedvezményes adózásra igényt tartó szőlőgazda egész bortermését házfogyasztásra akarja felhasználni, köteles abban az esetben, hogy ha termése öt hektolitert meg nem halad, az egész termés után a kedvezményes adót, vagy a szőlőcsefere, illetőleg mustnak a bor- és husztagasztási adó iránti törvények és szabályok 17-ik szakasza értelmében való kijelentése, vagy pedig a bortermelés szokásos felvétele alkalmával a bor- és husztagasztási törvények és szabályok 48. és 49-ik szakasza szerint zonnal lefizetni.

Debreczen, 1906 augusztus hó 21.

A városi tanács.

11,271.

1906.

Hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa közhírré teszi, hogy a város házipénztárának és általa kezelt alappénztárának 1907. évre egybeállított költségelőirányzata a város számvevői hivatalában a mai naptól kezdődő 15 napi közszemlére kitétetett.

Ezen körümenyről a város adózó közönsége oly felhívással értesítetik, hogy ezen előirányzati munkálat a számvevői hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthető és az ellene irányuló esetleges észrevételek írásban a közgyűlést megelőző öt nappal a városi tanácsához beadhatók.

Debreczen, 1906 augusztus 21.

A városi tanács.

Uri divat, kalap és fehérnemű üzlet Békés Lajos Debreczen, Piacz-u. 44. dr. Ufaluassy-ház. Angol női bluzsokat, férfi fehérneműket és kelen-gyékét mérték szerint a legszebb kivitelben készit.